

Posudek diplomové práce
Jan Bodnár
„Systémová stigmatizace psychiatricky nemocných“

Oponentka: Mgr. Irena Karlová

Student Jan Bodnár odevzdal diplomovou práci na téma „**Systémová stigmatizace psychiatricky nemocných**“. Práce má rozsah 148 stran a je rozčleněna do 7 kapitol a závěru (nečíslován jako kapitola – proč?).

Po úvodu, kde autor přesněji definuje téma své práce jako „stigmatizaci, která a priori vychází z přetrvávajícího systému psychiatrické péče“, následují kapitoly věnující se vymezení cílů práce, výzkumným otázkám, metodologii a zdrojům dat. Dále se student pečlivě zabývá relevantními teoretickými východisky. Autor pokračuje analýzou stavu a vývoje psychiatrické péče s ohledem na systémovou stigmatizaci, dále analyzuje vybrané relevantní strategické dokumenty a provádí analýzu jednání aktérů. Práce končí diskusí možností řešení systémové stigmatizace v rámci veřejné politiky, závěrem, resumé, summary, seznamem tabulek, schémam a grafů a bohatým seznamem literatury.

Téma práce je relativně diskutovaným aktuálním problémem, autor si je vědom nedostatečnosti výzkumu v této oblasti. Zároveň se nenechává odradit rozsahem a komplexností tématu a pečlivě analyzuje mnoho faktorů, které problém ovlivňují. Prokazuje tak hlubokou zainteresovanost v problematice a znalost tématu. V práci zpracoval značné množství různorodých materiálů. Celkově považuji práci za zdařilou a přínosnou a doufám, že se autor bude v budoucnosti v této oblasti aktivně angažovat (odhaduji, že tak již činí).

Poznámky k práci:

V kapitole 2.1 Cíle si cílem práce student stanovuje analyzovat systémovou stigmatizaci psychiatricky nemocných na základě jednotlivých témat výše zmíněných kapitol. Dále na základě samostatně vytvořeného stromu problémů vymezuje autor výzkumný problém, resp. problémové oblasti. Pro větší přehlednost by přítomnost vymezení problému měla být zřejmá již z názvu subkapitoly. V kap. 2.2 si stanovuje výzkumné otázky na základě stromu problémů z kap.2.1, otázky jsou průběžně zodpovídány v rámci jednotlivých kapitol a shrnuty v závěru. Strom problémů považuji za velmi přínosný jak obecně, tak zde především pro strukturu výzkumných otázek. Uvedené metody a zdroje dat (kap.2.3) jsou přiměřené povaze práce. (Ačkoli mezinárodní komparace je obsažena spíše implicitně.) K metodám zde však není uvedena žádná literatura.

Uvedená teoretická východiska (kap.3) (norma a duševní porucha, nemoc a zdraví, stigmatizace, etiketizační teorie, kvalita života, sociální status duš. nemocného, etika léčby) považuji za dobré výchozí body v odpovídajícím rozsahu.

Analytická část

1.odstavec kapitoly 4 je (jak autor i upřesňuje) úvodem k celé analytické části – bylo by vhodné ho tedy vložit ještě před kapitolu 4. Oceňuji, že se student při historické analýze, která přirozeně graduje do analýzy současné situace, nepouštěl do přílišných podrobností a držel se důležitých faktů.

Subkapitola 5.3 shrnuje a hodnotí na základě předchozích analytických subkapitol vybrané strategické dokumenty a identifikuje jejich nedostatky. Za inovativní považuji autorem vytvořené schéma vlivu tvorby strategických dokumentů na problematiku systémového stigmatu a následné rozčlenění vlivů do tématických skupin.

Klíčovou roli jednotlivých akterů velmi podrobně (někdy snad až příliš) rozkrývá autor v kapitole 6, kde vytvořil analytické schéma vztahů mezi nimi. Vysoce hodnotím tabulku (č.6, s.115) destigmatizačních předpokladů jednotlivých aktérů, kterou autor sám vytvořil a která je přehledným výstupem celé kapitoly.

Vyvrcholením analytické části je diskuse možností řešení problému. Výchozím bodem je pro autora stanovení cílů řešení na základě vytvořeného stromu cílů. Následují subkapitoly individuálně se zabývající jednotlivými oblastmi řešení, zde vidím nevyužitý potenciál v absenci efektivního shrnutí těchto subkapitol, které by bylo dalším větším přínosem práce. Shrnutí nacházíme až v celkovém závěru.

V závěru nechtěl autor vynechat žádné důležité poznatky práce, proto je závěr relativně dlouhý, implicitně však odpovídá na výzkumné otázky. Pro větší přístupnost by si zasloužil lepší (spíše grafickou) strukturaci a mně osobně v něm chybí poslední shrnující odstavec, který by v sobě nesl jakési „poselství“ práce jako tečku.

Autor pracoval s přiměřenou šíří české i zahraniční odborné literatury, využil i příslušné právní předpisy a dokumenty ministerstev. V textu správně citoval uvedené zdroje. Oceňuji využití některých čerstvých zdrojů např. z pracovní skupiny Kulatý stůl na MZ ČR. Naopak se divím, že z knihy Scheffler, Potůček: Mental Health Care Reform.... využil jen kapitolu J. Vevery: Human Resources and Training.

Přes svůj velký rozsah je práce čtenáři přístupná. Autor disponuje vysokou jazykovou úrovní, v práci se vyskytují jen drobné formulační nedostatky, minimum překlepů a gramatických chyb. Po grafické stránce by snad bylo vhodnější pro větší přehlednost umístit stromy problémů a cílů na samostatné stránky.

K práci nemám zásadní námitky, proto ji doporučuji k obhajobě, a přes některé nedostatky navrhuji hodnocení **jedna**.

Mgr. Irena Karlová

18.6.2009